

## Kuidas kristlased loevad Vana Testamenti (TÜ.25.01.02)

**Maht:** 4 EAP, millest on 20 tundi kontaktõpet ja 84 tundi iseseisvat tööd.

**Kursuse nimi inglise keeles:** How do Christians Read the Old Testament

**Kursuse õppejõud:** Sander Tulk (MA, PhD can), [sander.tulk@kogudused.ee](mailto:sander.tulk@kogudused.ee), Fred Hansen (PhD).

**Hindamine:** eristav

**Õpiväljundid.** Õppeaine lõpuks üliõpilane:

- Tunneb ja rakendab levinumaid eksegeetilisi meetodeid Vana Testamendi tõlgendamisel
- Seostab teksti eksegeetilise analüüsi teoloogilisi tulemusi oma kaasaja kontekstiga jutluse loomise (ja esitamise) kaudu
- Tunneb ja suudab läbi Vana Testamendi järgida olulisemaid teoloogilisi ideid, mis seda seovad Uue Testamendiga

### Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

| Hindamismeetodid                                                                                                                                                                            | Tähtaeg, E või ME | Hindamiskriteeriumid                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ühe Vana Testamendi narratiivse teksti struktuurianalüüs ja selle juhtmõtte sõnastamine.<br><br>Valikus: Km 4, 2Sm 11, 2Aj 35:20-27, Ii 1.<br><br>Pikkus 1lk (vt näidet Moodles)            | 01. Jaanuar, E    | A- Struktuurianalüüs ja juhtmõte on veenvalt ja argumenteeritult sõnastatud. Töö püsib etteantud mahus.<br>B- Struktuurianalüüs ja juhtmõte on veenvalt sõnastatud. Töö püsib etteantud mahus.<br>C- Struktuurianalüüs ja juhtmõte on veenvalt sõnastatud. Töö püsib enamjaolt etteantud mahus.<br>D- Struktuurianalüüs ja juhtmõte on pinnapealselt sõnastatud. Töö ei püsi etteantud mahus.<br>E- Struktuurianalüüs ja juhtmõte on puudulikult sõnastatud. Töö ei püsi etteantud mahus. |
| Eksegeetiline analüüs ühest Vana Testamendi prohvetlikust tekstist, mida on Uues Testamendis kristoloogiliselt tõlgendatud.<br><br>Valikus: Psalm 110, Js 7:10-18, Hs 34:11-24, Js 52:13-53 | 01. Veebruar, E   | A. Eksegeetiline analüüs on argumenteeritud ja veenev. Teksti sisu on veenvalt ja argumenteeritult seotud Uue Testamendiga lähtudes eksegeesi tulemustest. Töö püsib etteantud mahus.<br>B. Eksegeetiline analüüs on argumenteeritud ja veenev.                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                  |                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Töö pikkus 2-4lk                                                                                                                                                                                 |                    | <p>Teksti sisu on veenvalt seotud Uue Testamendiga lähtudes eksegeesi tulemustest. Töö püsib etteantud mahus.</p> <p>C. Eksegeetiline analüüs on argumenteeritud. Teksti sisu on veenvalt seotud Uue Testamendiga lähtudes eksegeesi tulemustest. Töö püsib enamjaolt etteantud mahus.</p> <p>D. Eksegeetiline analüüs on enamjaolt veenev. Teksti sisu on seotud Uue Testamendiga lähtudes eksegeesi tulemustest. Töö ei püsi etteantud mahus.</p> <p>E. Eksegeetiline analüüs on kohati puudulik ja väheveeneb.. Teksti sisu on osaliselt seotud Uue Testamendiga. Töö ei püsi etteantud mahus.</p>                                                                                                                        |
| <p><b>Eksegeetilise analüüsi põhjal loodud jutlus.</b> Jutlus keskendub Vana Testamendi tekstile ja näitab kuidas see teostub Uues Testamendis.</p> <p>Jutluse pikkus 2-3lk (~900-1100 sõna)</p> | 01.<br>Veebruar, E | <p>A. Jutlus näitab eksegeetilist teadmist Vana Testamendi tekstist. Teksti teoloogiline sõnum on argumenteeritult seotud Uue Testamendiga, ning püsib etteantud mahus.</p> <p>B. Jutlus näitab eksegeetilist teadmist Vana Testamendi tekstist. Teksti teoloogiline sõnum on seotud Uue Testamendiga, ning püsib etteantud mahus.</p> <p>C. Jutlus näitab eksegeetilist teadmist Vana Testamendi tekstist. Teksti teoloogiline sõnum on seotud Uue Testamendiga, ning püsib enamjaolt etteantud mahus.</p> <p>D. Jutlus näitab osaliselt eksegeetilist teadmist Vana Testamendi tekstist. Teksti teoloogiline sõnum on osaliselt seotud Uue Testamendiga. Töö ei püsi etteantud mahus.</p> <p>E. Jutlus näitab väheselt</p> |

|  |  |                                                                                                                                               |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | eksegeetilist teadmist Vana Testamendi tekstist. Teksti teoloogiline sõnum on osaliselt seotud Uue Testamendiga. Töö ei püsi etteantud mahus. |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Lõpphinde kujunemine:

### Õppeprotsessi kirjeldus

| Auditoorne õpe | Eelnev iseseisev töö                                                                           | Auditoorse töö sisu ja meetodid                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nov 2ak        | Lugeda O'Keefe & Reno (2005) lk 5-18, 24-44; Fee & Stuart (2025) lk 24-34.                     | <b>Loeng-</b> Miks kristlasena lugeda Vana Testamenti? Sissejuhatus VT suurtesse teemadesse (S. Tulk)                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Dets 6ak       | Lugeda Bar-Efrat (2000) lk 13-22, 47-92; Tulk (2026) lk 36-42; Fee & Stuart (2025) lk 100-119. | <b>Loeng-</b> Vana Testamendi proosa poeetika, ehk narratiivide tõlgendamisest. (F. Hansen, <i>inglise keeles</i> )<br><b>Loeng-</b> Vana Testamendi jutustuste kesksete teoloogiliste teemade kaardistamine (F. Hansen, <i>inglise keeles</i> )<br><b>Seminar-</b> Km 13-16 kirjanduslik analüüs (jutustaja strateegia, tegelaskujude iseloomustused, vaatepunkt, korduvad kujundid/motiivid). (S.Tulk) |
| Jan 6ak        | Lugeda Nõmmik (2015); Fee & Stuart (2025) lk 236-258; Tulk (2025) lk 63-90.                    | <b>Loeng-</b> Vana Testamendi luule poeetika ehk luuletekstide tõlgendamisest.<br><b>Seminar-</b> Ps 2 kirjanduslik analüüs (struktuur, retoorika, lüüriline vs narratiivne, korduvad kujundid/motiivid)<br><b>Loeng-</b> Vana Testamendi tarkusekirjanduse kesksete teoloogiliste teemade kaardistamine. (S.Tulk)                                                                                       |
| Veebr 6ak      | Lugeda Tulk (2025) lk 38-61; Fee & Stuart (2025) lk 208-235; O'Keefe & Reno (2005) lk 69-113.  | <b>Loeng-</b> Vana Testamendi prohvetiraamatute kesksed teoloogilised teemad.<br><b>Seminar-</b> JHVH päev kui Joeli sõnumi juhtmotiiv, kirjanduslik analüüs (JHVH päev Joeli raamatu erinevates peatükkides, JHVH päeva otsene ja kaudne iseloomustamine, JHVH päeva sisu Joeli tervikteksti näitel)<br><b>Loeng-</b> Kuidas kasutavad Uue Testamendi autorid Vana Testamendi tekste? (S.Tulk)          |

### Kohustuslik kirjandus

Bar-Efrat, S. (2000). *Narrative art in the Bible* (Repr). Academic Pr.

Fee, G & Stuart, D. (2025) *Kuidas lugeda Piiblit selle täiuses?* Tallinn: Kõrgem Usuteaduslik Seminar.

Nõmmik, U. (2017). Vanaheebrea luule poeetika, juhatuseks / Ancient Hebrew Poetry: An Introduction to Its Poetology. *Methis. Studia Humaniora Estonica*, 13(16).  
<https://doi.org/10.7592/methis.v13i16.12450>

O'Keefe, J. J., & Reno, R. R. (2005). *Sanctified Vision: An Introduction to Early Christian Interpretation of the Bible*. The Johns Hopkins University Press.

Tulk, S. (2025) *Jeesus Vanas Testamendis*, Tallinn: Kõrgem Usuteaduslik Seminar.

Tulk, S. (2026) *Iiobi patt*, Tallinn: Kõrgem Usuteaduslik Seminar.

### Soovituslik kirjandus

Alter, R. (2011a). *The art of biblical narrative* (Rev. & updated ed). Basic Books.

Alter, R. (2011b). *The art of Biblical poetry* (New and rev. ed). Basic Books.

Berlin, A. (1994). *Poetics and interpretation of biblical narrative* (reprint). Eisenbrauns.

Sternberg, M. (1985). *The poetics of biblical narrative: Ideological literature and the drama of reading*. Indiana university press.

Gorman, M. J. (2010). *Elements of Biblical Exegesis: A Basic Guide for Students and Ministers*. Baker Academic.

Bartholomew, C., & Goheen, M. (2014). *The Drama of Scripture: Second edition*. SPCK.